

Mykolo Romerio
universitetas

TARPTAUTINĖ MOKSLINĖ-PRAKTINĖ KONFERENCIJA

SOCIALINIS DARBAS SU ASMENIMIS, ATLIEKANČIAIS LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĖ: PROFESIJOS SVARBA, RAIDA IR ATEITIES PERSPEKTYVOS

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS
2025 m.

Mykolas Romeris
universitetas

TARPTAUTINĖ MOKSLINĖ-PRAKTINĖ KONFERENCIJA

**SOCIALINIS DARBAS SU ASMENIMIS, ATLIEKANČIAIS
LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ: PROFESIJOS SVARBA,
RAIDA IR ATEITIES PERSPEKTYVOS**

2025 m. kovo 20 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Vilnius, 2025

KONFERENCIJOS MOKSLINIS-ORGANIZACINIS KOMITETAS

Agata Katkonienė, MRU Edukologijos ir socialinio darbo instituto jaunesnioji asistentė

Dr. Alfredas Kiškis, LKT Resocializacijos koordinavimo skyriaus (toliau – RKS) vyriausiasis specialistas (kriminologas)

Dr. Alina Petrauskienė, MRU Edukologijos ir socialinio darbo instituto docentė

Dr. Asta Railienė, MRU Edukologijos ir socialinio darbo instituto profesorė
Gintarė Gerybaitė, LKT RKS) vyriausioji specialistė (socialinio darbo organizatorė)

Dr. Irena Žemaitaitytė, MRU Edukologijos ir socialinio darbo instituto profesorė

Dr. Jolita Dudaitė, MRU Edukologijos ir socialinio darbo instituto docentė

Dr. Justinas Sadauskas, MRU Edukologijos ir socialinio darbo instituto docentas

Liubovė Jarutienė, LKT RKS vyriausioji specialistė

Dr. Odeta Merfeldaitė, MRU Žmogaus ir visuomenės fakulteto dekanė, Edukologijos ir socialinio darbo instituto profesorė

Dr. Renata Katinaitė-Lodh, LKT RKS vyriausioji specialistė

Dr. Rita Raudeliūnaitė, MRU Edukologijos ir socialinio darbo instituto profesorė

Dr. Svetlana Justickaja, LKT RKS vyriausioji specialistė

Dr. Valdonė Indrašienė, MRU Edukologijos ir socialinio darbo instituto direktorė, profesorė

Dr. Violeta Jegelevičienė, MRU Edukologijos ir socialinio darbo instituto profesorė

Dr. Virginija Klimukienė, LKT RKS vyriausioji specialistė

Renata Maldūnienė, LKT Komunikacijos ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus (toliau – KTBS) vyriausioji specialistė

Virginija Vervečkaitė, LKT KTBS specialistė

Žydrė Lebedevienė, LKT KTBS vyriausioji specialistė

Živilė Jankauskienė, LKT KTBS specialistė

Živilė Jonikaitė, LKT KTBS) vyriausioji specialistė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI

Tarptautinės mokslinės-praktinės konferencijos „Socialinis darbas su asmenimis, atliekančiais laisvės atėmimo bausmę: profesijos svarba, raida ir ateities perspektyvos“ organizatoriai – Lietuvos kalėjimų tarnyba ir Mykolo Romerio universitetas.

Mykolo Romerio
universitetas

Mielas skaitytojau,

džiaugiamės Jums galėdami pristatyti šį tarptautinės mokslinės-praktinės konferencijos „Socialinis darbas su asmenimis, atliekančiais laisvės atėmimo bausmę: profesijos svarba, raida ir ateities perspektyvos“ leidinį. Rengdami šį leidinį siekėme atskleisti socialinio darbo reikšmę specifinėje aplinkoje – kalėjime, pristatyti šios profesinės veiklos raidos nacionalinį ir tarptautinį kontekstus, taip pat nuteistųjų galimybes resocializacijos proceso metu siekti teigiamų pokyčių bei išryškinti tolesnį socialinių paslaugų teikimo asmenims, atliekantiems laisvės atėmimo bausmę, mokslinį-praktinį potencialą.

Lietuvos kalėjimų tarnybos ir Mykolo Romerio universiteto mokslinės-praktinės sanglaudos procese didelis dėmesys skiriamas profesionalių darbuotojų, galinčių reikšmingai prisidėti prie socialiai pažeistų asmenų įgalinimo bei jų sėkmingos resocializacijos, rengimui. Kompetentingi, kūrybiški, drąsūs, žmogų atjaučiantys ir palaikantys net ir sudėtingiausiose gyvenimo situacijose socialinio darbo profesionalai reikšmingai prisideda prie gerovės valstybės kūrimo. Tad šiame leidinyje pateikiama socialinio darbo srityje dirbančių Lietuvos ir užsienio šalių mokslininkų ir praktikų patirčių, mokslinių tyrimų duomenų bei pažangių metodų reziumė.

Tikime ir tikimės, kad šis konferencijos pranešimų santraukų leidinys įtvirtins socialinio darbo kaip socialinio teisingumo vedlio svarų indėlį nuteistųjų resocializacijos procese ir paskatins toliau ieškoti socialinio darbo kontekste pažangių mokslininkų ir praktikų bendruomenių bendradarbiavimo jungčių.

Nuoširdžiai
leidinio sudarytojai

TURINYS

KONFERENCIJOS PROGRAMA

I-oji sesija (plenariniai pranešimai).

Kriminologija ir socialinis darbas

- 9 Dr. Tautvydas Vencius, Gintarė Gerybaitė. PENKERI SOCIALINIO DARBO METAI SU NUTEISTAISIAIS: KAIP PRADĖJOME IR KUR ESAME DABAR?
- 11 Dr. Rudi Roose. A HUMAN RIGHTS PERSPECTIVE ON CRIMINAL JUSTICE SOCIAL WORK
- 12 Doc. dr. Gintautas Sakalauskas. KRIMINOLOGIJA SOCIALINIAM DARBUI

II-oji sesija. Socialinis darbas su asmenimis, atliekančiais laisvės atėmimo bausmę: nacionalinis ir tarptautinis kontekstai

- 14 Gintarė Gerybaitė. SOCIALINIS DARBAS KALĖJIMUOSE: PROFESIJOS ĮSITVIRTINIMO KONTEKSTAS
- 16 Katrin Schäfer. SOCIAL WORK IN PRISONS – LIKE DON QUICHOTE AGAINST THE WINDMILLS?
- 17 Dr. Daniel Markovič. SOCIAL WORK'S ROLE IN SLOVAK CORRECTIONAL FACILITIES
- 18 Dr. Neringa Kurapkaitienė, Artūras Malinauskas. SOCIALINIS DARBUOTOJAS BAUSMIŲ VYKDYMO SISTEMOJE – PROFESINIO TAPATUMO KLAUSIMAS
- 19 Agata Krikun, Gytė Kapočiūtė. SOCIALINIO DARBO SU SUIMTAISIAIS ORGANIZAVIMAS LIETUVOS KALĖJIMUOSE

III-oji sesija. Socialinio darbo su asmenimis, atliekančiais ir atlikusiais laisvės atėmimo bausmę, praktiniai aspektai

- 21 Dr. Tautvydas Vencius. LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ ATLIKUSIŲ ASMENŲ RESOCIALIZACIJOS PRIELAIDOS SAVIVALDYBĖSE
- 22 Vaida Pučkoriūtė. ASMENŲ, ATLIKUSIŲ LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ, INTEGRACIJOS KLAIPĖDOS MIESTE SUNKUMAI SOCIALINIO DARBUOTOJO POŽIŪRIU
- 23 Dr. Vaidas Viršilas. PYKČIO VALDYMO PROGRAMOS TAIKYMO TEORINIAI, PRAKTINIAI IR ORGANIZACINIAI ASPEKTAI
- 24 Dalia Griūnaitė. SOCIALINIS DARBAS – RESOCIALIZACIJOS PROCESO DALIS PRAKTINIAI VEIKLOS ASPEKTAI
- 26 Lina Peniak. SOCIALINIS DARBAS SU NUTEISTUOJU ŠEIMINĖS SISTEMOS KONTEKSTE
- 28 Svajonė Rainienė. SOCIALINIO DARBO STUDENTŲ NUOSTATOS APIE LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ ATLIEKANČIUS ASMENIS

TARPTAUTINĖS MOKSLINĖS–PRAKTINĖS KONFERENCIJOS PROGRAMA

SOCIALINIS DARBAS SU ASMENIMIS, ATLIEKANČIAIS LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĖ:
PROFESIJOS SVARBA, RAIDA IR ATEITIES PERSPEKTYVOS

Renginio moderatoriai: Laura Rauluševičienė ir Dr. Justinas Sadauskas

9.00–10.00 Registracija.

10.00–10.30 Konferencijos atidarymas. Sveikinimo žodis

Prof. dr. Inga Žalėnienė, Mykolo Romerio universiteto rektorė
Mindaugas Kairys, Lietuvos kalėjimų tarnybos direktorius
Andrius Dubinas, Lietuvos Respublikos teisingumo viceministras
Inga Ruginienė, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrė

I-oji sesija

KRIMINOLOGIJA IR SOCIALINIS DARBAS

10.30–10.50 Penkeri socialinio darbo metai su nuteistais: kaip pradėjome ir kur esame dabar?

Dr. Tautvydas Vencius, Vilniaus universiteto Socialinės politikos katedros asistentas,
Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyresnysis patarėjas
Gintarė Gerybaitė, Lietuvos kalėjimų tarnybos Resocializacijos koordinavimo
skyriaus vyriausioji specialistė (socialinio darbo organizatorė)

10.50–11.20 A Human Rights Perspective on Criminal Justice Social Work

Dr. Rudi Roose, Professor at Ghent University, Head of the Department of Social Work
& Social Pedagogy, Belgium

11.20–11.40 Kriminologija socialiniam darbui

Dr. Gintautas Sakalauskas, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto docentas

11.40–12.00 Klausimai – diskusija

12.00–12.45 Pertrauka

II-oji sesija

SOCIALINIS DARBAS SU ASMENIMIS, ATLIEKANČIAIS LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĖ:
NACIONALINIS IR TARPTAUTINIS KONTEKSTAI

12.45–13.00 Socialinis darbas kalėjimuose: profesijos įsitvirtinimo kontekstas

Gintarė Gerybaitė, Vytauto Didžiojo universiteto sociologijos mokslų krypties
doktorantė

13.00–13.15 Social Work in Prisons – Like Don Quixote Against the Windmills?

Dr. Katrin Schäfer, Senior Lecturer at Frankfurt University of Applied Sciences,
Germany

13.15–13.30 Social work's role in Slovak correctional facilities

Dr. Daniel Markovič, Associated Professor at Catholic University in Ružomberok, Head
of the Department of social work, Slovakia

13.30–13.45 Socialinis darbuotojas bausmių vykdymo sistemoje – profesinio tapatumo klausimas

Dr. Neringa Kurapkaitienė, Mykolo Romerio universiteto Edukologijos ir socialinio darbo instituto lektorė, VšĮ „Supervizijos institutas“ direktorė
Artūras Malinauskas, supervisorius, VšĮ „Kitokie projektai“ partneris

13.45–14.00 Socialinio darbo su suimtaisiais organizavimas Lietuvos kalėjimuose

Agata Krikun, Resocializacijos skyriaus vyriausioji specialistė, Lietuvos kalėjimų tarnybos Vilniaus kalėjimas
Gytė Kapočiūtė, Resocializacijos skyriaus socialinė darbuotoja, Lietuvos kalėjimų tarnybos Pravieniškių 2-asis kalėjimas

14.00–14.15 Klausimai – diskusija

14.15–14.45 Pertrauka

III-oji sesija

SOCIALINIO DARBO SU ASMENIMIS, ATLIEKANČIAIS IR ATLIKUSIAIS LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ, PRAKTINIAI ASPEKTAI

14.45–15.00 Laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų resocializacijos prielaidos savivaldybėse

Dr. Tautvydas Vencius, Vilniaus universiteto Socialinės politikos katedros asistentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyresnysis patarėjas

15.00–15.15 Asmenų, atlikusių laisvės atėmimo bausmę, integracijos Klaipėdos mieste sunkumai socialinio darbuotojo požiūriu

Vaida Pučkoriūtė, socialinė darbuotoja, BĮ Klaipėdos miesto nakvynės namai

15.15–15.30 Pykčio valdymo programos taikymo teoriniai, praktiniai ir organizaciniai aspektai

Dr. Vaidas Viršilas, Resocializacijos ir priežiūros skyriaus vyriausiasis specialistas, Lietuvos probacijos tarnyba

15.30–15.45 Socialinis darbas – resocializacijos proceso dalis: praktiniai veiklos aspektai

Dalia Griūnaitė, Resocializacijos skyriaus vyriausioji socialinė darbuotoja, Lietuvos kalėjimų tarnybos Marijampolės kalėjimas

15.45–16.00 Socialinis darbas su nuteistuoju šeiminių sistemų kontekste

Lina Peniak, mokymų programos „Socialinis darbas su nuteistuoju ir jo šeima, taikant meninio pobūdžio priemones“ rengėja

16.00–16.15 Socialinio darbo studentų nuostatos apie laisvės atėmimo bausmę atliekančius asmenis

Svajonė Rainienė, Mykolo Romerio universiteto Sūduvos akademijos lektorė

16.15–16.30 Klausimai – diskusija

16.30–17.00 Konferencijos apibendrinimas

PENKERI SOCIALINIO DARBO METAI SU NUTEISTAISIAIS: KAIP PRADĖJOME IR KUR ESAME DABAR?

Dr. Tautvydas Vencius – Vilniaus universiteto Socialinės politikos katedros asistentas, jaunesnysis mokslo darbuotojas.

Dirba Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje, kur yra atsakingas už pažeidžiamų visuomenės grupių (ilgalaikių bedarbių, iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleidžiamų asmenų, benamystę patiriančių asmenų ir kt.) socialinės įtraukties iniciatyvas ir jų įgyvendinimą.

Jo moksliniai interesai – pažeidžiamų visuomenės grupių socialinė įtrauktis ir socialinis mobilumas, ilgalaikis nedarbas, socialinės paramos sistema.

El. p. tautvydas.vencius@fsf.vu.lt;

El. p. tautvydas.vencius@sadm.lt

Gintarė Gerybaitė – Lietuvos kalėjimų tarnybos Resocializacijos koordinavimo skyriaus vyriausioji specialistė (socialinio darbo organizatorė), Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto Sociologijos mokslų krypties doktorantė, Jos mokslinių interesų kryptys: nuteistųjų resocializacija ir integracija į visuomenę; pusiaukelės namų instituto vaidmuo; socialinio darbo raida bei perspektyvos darbe su nuteistaisiais, socialinės atskirties grupių klausimai.

El. p. gintare.gerybaite@kalejimai.lt

Socialinio darbo su nuteistaisiais tema yra ypač aktuali šiandien, nes ji tiesiogiai susijusi su visuomenės saugumu, nuteistųjų resocializacija ir jų gyvenimo kokybės gerinimu po bausmės atlikimo. Per penkerius metus socialinis darbas su nuteistaisiais Lietuvoje išsivystė ir įgavo aiškią kryptį, kuri remiasi ne tik laisvės atėmimo įstaigoje teikiamomis paslaugomis, bet ir tvirtu požiūriu į asmenų, atliekančių laisvės atėmimo bausmę, socialinę integraciją.

Pirmieji penkeri metai, skirti socialiniam darbui su nuteistaisiais, buvo iššūkių, adaptacijos ir naujų metodų diegimo laikotarpis. Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas ne tik socialinei pagalbai ir palaikymui kalėjimuose, bet ir parengiamiesiems darbams, siekiant, kad paleidžiami asmenys galėtų lengviau integruotis į visuomenę po bausmės atlikimo.

Svarbu paminėti, kad pagrindiniai iššūkiai yra susiję su skirtingų institucijų ir specialistų bendradarbiavimu, taip pat su nuteistųjų psichologinėmis ir socialinėmis problemomis, kurios gali apsunkinti jų resocializaciją. Per šį laikotarpį socialinio darbo specialistai plėtė veiklą ne tik teikdami socialines paslaugas, tačiau pasitelkdami ir plačiau taikydami socialinio darbo metodus, kurie orientuoti į socialinių įgūdžių ugdymą.

Pranešimo tikslas – pristatyti pastarųjų penkerių metų socialinio darbo veiklą su paleidžiamais (paleistais) asmenimis iš įkalinimo įstaigos.

Socialinio darbo profesinė veikla kalėjimuose, įgyvendinant asmenų, atliekančių laisvės atėmimo bausmę resocializaciją, rodo teigiamus rezultatus. Vadovaujantis Iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleidžiamų (paleistų) asmenų socialinės integracijos tvarkos aprašu (2020) socialiniai darbuotojai teikia paslaugas sietinas su gyvenamosios vietos radimu, paramos maistu ir drabužiais teikimu, sveikatos priežiūros paslaugų gavimu, įsiskolinimų klausimo sprendimu, socialinių ryšių atkūrimu ir kt. Akcentuotina ir tai, kad socialinio darbo profesionalai veiklą išplėtė ne tik organizuodami socialinių paslaugų teikimą, tačiau ir pasitelkdami socialinio darbo metodus siekdami nuteistųjų elgesio ir mąstymo pokyčių. Taip pat svarbų vaidmenį atlieka ir savivaldybės organizuodamos palydėjimo paslaugos tęstinumą nuteistiesiems palikusiems bausmės atlikimo vietas. Savivaldybės atstovų įsitraukimas ir aktyvus dalyvavimas nuteistųjų rengime prieš paleidžiant juos iš laisvės atėmimo vietų įstaigos, kontakto užmezgimas ir pasitikėjimu grįsto santykio kūrimas, manytina, kad didina tikimybę asmenims gauti savalaikes paslaugas bei sėkmingai integruotis į visuomenę.

Raktiniai žodžiai: palydėjimo paslauga, paleisti (paleidžiami) asmenys, kalėjimai, socialinis darbas.

A HUMAN RIGHTS PERSPECTIVE ON CRIMINAL JUSTICE SOCIAL WORK

Dr. Rudi Roose is a pedagogue and criminologist and professor of Social Work and head of The Department of Social Work & Social Pedagogy at Ghent University, Belgium.

His research interest is the development of critical social work practices with people in vulnerable situations, also in relation to punitive contexts. He is Editor in Chief of the European Journal of Social Work and Chair of The International Social Work and Society Academy (TISSA).

E-mail: Rudi.Roose@UGent.be

Social work in many Western countries originated within the framework of criminal and child protection laws, functioning as a mechanism of benevolent control. Over the 20th century, it evolved into a more emancipatory practice, yet the underlying tension between care and control persists. This dilemma is particularly evident in the field of criminal justice social work, which operates within a system increasingly characterized by punitive measures and the dehumanization of those involved.

This lecture examines, based on empirical research in different Belgian prisons, the significance of integrating a human rights perspective into criminal justice social work. By adopting such an approach, social workers can play a crucial role in counteracting the dehumanizing tendencies of the penal system and fostering a broader, more nuanced understanding of crime. A human rights lens encourages social workers to apply sociological imagination, enabling them to consider the social, economic, and structural factors that contribute to criminal behavior rather than focusing solely on punitive responses.

Furthermore, this perspective carries profound implications for both individual social workers and the organizations they operate within. It challenges professionals to critically assess their role in the justice system and advocate for policies and practices that prioritize rehabilitation, dignity, and social inclusion. By emphasizing human rights, social work can shift away from mere control and move toward genuine support, ultimately contributing to a more just and humane society.

Keywords: social work, prison, human rights.

References:

1. Libbrecht, M.-L., Delheye, P., & Roose, R. (2025). An in-depth study on the meaning of sport for the social reintegration of (formerly) incarcerated people. *Sport Education and Society*. <https://doi.org/10.1080/13573322.2024.2385554>.
2. Reynaert, R., Nachtergaele, S., De Stercke, N., Gobeyn, H, & Roose, R. (2022). Social Work as a Human Rights Profession: An Action Framework, *The British Journal of Social Work*, 52(2), 928–945, <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcab083>.

KRIMINOLOGIJA SOCIALINIAM DARBUI

Doc. dr. Gintautas Sakalauskas – socialinių mokslų (teisės) daktaras. 1998 m. baigė teisės studijas Vilniaus universitete. 2003 m. įgijo teisės magistro (LL.M.) laipsnį, 2005 m. apgynė daktaro (socialinių mokslų, teisės krypties) disertaciją Greifsvaldo (Vokietija) universitete. Disertacijos tema „Laisvės atėmimo bausmės vykdymas Lietuvoje. Baudžiamieji politiniai aspektai, teisinės nuostatos, praktika, reformos ir perspektyvos“, disertacijos vadovas prof. dr. Friederis Dünkelis. Nuo 2000 m. dėsto Vilniaus universiteto Teisės fakultete, nuo 2012 m. yra docentas Baudžiamosios justicijos katedroje.

2007–2010 m. buvo mokslinio praktinio žurnalo „Teisės problemos“ vyr. redaktorius. Vienas iš Lietuvos kriminologų asociacijos steigėjų ir narys, 2010–2012 m. ir 2018–2020 m. – asociacijos pirmininkas. Po daktaro laipsnio įgijimo yra paskelbęs daugiau kaip 100 recenzuotų mokslinių publikacijų kriminologijos, baudžiamosios politikos, bausmių vykdymo ir nepilnamečių justicijos tematika; yra kelių mokslinių žurnalų redkolegijų narys. Taip pat yra Malonės komisijos prie Respublikos Prezidento narys ir Lygtinio paleidimo komisijos prie Lietuvos kalėjimų tarnybos narys.

El. p. gintautas.sakalauskas@tf.vu.lt

Per metus Lietuvoje maždaug 50 tūkst. asmenų turi reikalų su teisėsauga dėl savo nusikalstamo elgesio, iš jų maždaug 20 tūkst. atlieka įvairaus pobūdžio bausmes, beveik pusė jų yra įkalinami trumpesniai ar ilgesniai laikui. Nors nusikalstamas elgesys nebūtinai susijęs su spręstinomis socialinėmis problemomis, tačiau ši sąsaja dažna, ypač, jei asmuo įkalinamas. Socialinių sunkumų dažnai kyla ne tik bausmę atliekančiam asmeniui, bet ir jo šeimos nariams, o jų sprendimas yra svarbi prielaida integruotam gyvenimui visuomenėje nenusikalstant.

Pranešimo mokslinė problema – kriminologinių įžvalgų pritaikymas dirbant socialinį darbą su nuteistaisiais ir jų artimaisiais. Ir kriminologija, ir socialinis darbas yra santykinai nauji mokslai Lietuvoje, laisvai ir nevaržomai ėmę skleisti tik atkūrus Nepriklausomybę. Pastaraisiais metais profesionalaus socialinio darbo poreikis bausmių vykdymo sistemoje tapo visiškai akivaizdus. Šioje srityje itin svarbu ir aktualu sieti kriminologines žinias ir veiksmingą socialinio darbo praktiką.

Pranešimo tikslas – atskleisti ir pristatyti esminių kriminologinių įžvalgų svarbą socialiniam darbui.

Kriminologija asmeniniu ir struktūriniu lygmeniu analizuoja nusikalstamą elgesį, jį lemiančius veiksnius, jo kontrolės priemones ir jų veiksmingumą. Socialinis darbas yra profesionali veikla, kuri įgalina žmones, šeimas, bendruomenes ir visuomenę spręsti tarpusavio santykių ir socialines problemas, skatindama socialinę kaitą, gerindama gyvenimo kokybę ir stiprindama solidarumą bei socialinį teisingumą. Taigi kriminologijos ir socialinio darbo sąsaja nusikalstamo elgesio ir jo vadybos kontekste yra akivaizdi. Ir kriminologija, ir socialinis darbas deviacinio elgesio faktus vertina iš daug platesnės perspektyvos, nei tai daro teisė. Norint padėti žmogui padėti sau, pirmiausia reikia suprasti jo asmeninį ir socialinį gyvenimo kontekstą. Kriminologija gali padėti socialiniam darbui tai padaryti, ieškant veiksmingų intervencijos strategijų.

Kriminologija socialiniam darbui atskleidžia dvi svarbias nusikalstamo elgesio perspektyvas – etiologinę ir kontrolės paradigmas. Viena vertus, kriminologija atskleidžia tam tikrus nusikalstamo elgesio dėsningumus, jam įtaką darančius veiksnius (pvz., per socializacijos, socialinių ryšių, anomijos, diferencijuotų asociacijų, subkultūros ir kitas teorijas). Kita vertus, ji analizuoja ir turimą galią įtvirtinti tam tikras normas, kylantį socialinį konfliktą, normų taikymo selektyvumą ir jas pažeidžiančiųjų stigmatizaciją. Kuriami tam tikro priimtino ir nepriimtino elgesio stereotipai, keliami moralinė panika ir kurstomos baimės gali paskatinti priimti neracionalius politinius sprendimus, apsunkinti nusikaltusių asmenų socialinę integraciją ir kelti didesnę grėsmę visuomenės saugumui – šiuos procesus analizuoja kriminologija, juos svarbu atpažinti ir socialiniame darbe.

Raktiniai žodžiai: kriminologija, nusikalstamas elgesys, nusikalstamo elgesio kontrolė, socialinis darbas, resocializacija.

SOCIALINIS DARBAS KALĖJIMUOSE: PROFESIJOS ĮSITVIRTINIMO KONTEKSTAS

Gintarė Gerybaitė
Vytauto Didžiojo universitetas
El. p. gintare.gerybaite@vdu.lt

Socialinio darbo poreikis kalėjimuose suvokiamas ir matomas kaip neatsiejama profesinė veikla asmenų, atliekančių laisvės atėmimo bausmę, resocializacijos procese. Vis dėlto, kadangi daugiau nei dešimtmetį socialinis darbas kalėjimuose balansavo tarp reikšmingos ir nebūtinės profesinės srities ribos, nėra aišku kokia socialinio darbo padėtis Lietuvos kalėjimuose vyrauja šiuo metu. Kalėjimuose dirba įvairių sričių specialistų, kurie prisideda prie nuteistųjų resocializacijos proceso daug metų, todėl aktualu nagrinėti socialinio darbo profesionalų padėtį kitų kalėjimo darbuotojų kontekste. Socialinio darbo aktualumas sietinas ir su mūsų valstybės pateikiamais statistiniais duomenimis apie teistų asmenų skaičių.

Remiantis 2019–2023 m. Lietuvos kalėjimų tarnybos pateikiamais duomenimis apie nuteistųjų laisvės atėmimu skaičiaus, sudėties (pagal padarytą nusikaltimą, amžių, bausmės terminą ir kt.) ir jų kaitos statistiką, kasmet stebimas padariusių nusikalstamas veikas ir teismo nuosprendžiu įkalinėtų asmenų skaičiaus, mažėjimas. Per penkerius metus asmenų, atliekančių laisvės atėmimo bausmę Lietuvos kalėjimuose, sumažėjo 1437 asmenimis.

Analizuojant socialinio darbo veiklos lauką kalėjimuose ypatingą dėmesį svarbu skirti socialinio darbo profesionalų situacijai kalėjimuose, kuri gali turėti įtakos profesinės veiklos kokybei, taigi, ir nuteistųjų resocializacijai bei integracijai į visuomenę. Stárek ir Víšek (2022) pabrėžia, kad socialinio darbuotojo darbas įkalinimo įstaigoje svarbus ir naudingas ne tik nuteistajam besirengiant išėiti iš įkalinimo įstaigos, bet ir visuomenei, nes ji padeda mažinti nesėkmės riziką asmens integracijos į visuomenę metu.

Pranešimo tikslas – pristatyti tyrimo, skirto socialinio darbo profesijos įsitvirtinimo kalėjimuose kontekstui nagrinėti, dizainą.

Konstruojant tyrimo dizainą, vadovaujamesi Abbott (1988) sistetine profesijų teorija, kurioje išskiriami vidiniai (profesijos objektai ir subjektai, profesiniai veiksmai, akademinės žinios) bei išoriniai (teisinė sistema, visuomenės nuomonė, t. y. prestižas, darbo vietos specifika) veiksniai, veikiantys profesijos įsitvirtinimą kitų profesijų sistemoje. Siekiant atskleisti socialinio darbo profesionalų padėtį Lietuvos kalėjimuose, pasirinkta kokybinio tyrimo metodika.

Tyrimo metu gauti rezultatai padės suprasti kokia socialinio darbo profesionalų padėtis stebima Lietuvos kalėjimuose šiuo metu; kokią įtaką, socialinių darbuotojų nuomone, socialinio darbo profesionalų padėtis, turi įgyvendinant nuteistųjų resocializaciją; kaip socialinio darbo profesionalų padėtis veikia socialinių darbuotojų profesijos raidą Lietuvos kalėjimuose; kaip socialinio darbo profesionalų padėtis veikia kalėjimų socialinių darbuotojų galimybes bendradarbiauti su kitais kalėjimuose dirbančiais skirtingų sričių specialistais.

Raktiniai žodžiai: socialinio darbo profesija, socialinio darbo raida, kalėjimai, resocializacija.

Literatūra

1. Abbott, A. (2014). The system of professions: An essay on the division of expert labor. University of Chicago press.
2. Nuteistųjų laisvės atėmimu skaičiaus, sudėties ir jų kaitos statistinė suvestinė 2019 – 2023 m. Prieiga per internetą: <https://kalejimai.lrv.lt/lt/administracine-informacija/ataskaitos/metu/>, Lietuvos kalėjimų tarnyba.
3. Stárek, L., & Víšek, J. (2022). The Social Worker as a Full-fledged Member of a Multidisciplinary Cooperation within the Czech Prison System. Social Welfare: Interdisciplinary Approach, 12, 20–35. doi:10.15388/SW.

SOCIAL WORK IN PRISONS – LIKE DON QUICHOTE AGAINST THE WINDMILLS?

Dr. Katrin Schäfer

certified state-recognized social worker, criminologist (M.A.)
teacher for special assignments (department social work & health)
Frankfurt University of Applied Sciences
E-mail: kschaef@fb4.fra-uas.de

Penal system in Germany has the federal requirement of crime prevention. Social work is a profession to prevent or improve social problems and inequalities. Either just the time of imprisonment is time of immobilization due to limited possibilities to commit further crime (and indirectly leading to reduced harm) or – following a desire for a more sustainable contribution towards crime prevention, penal system must be organized and structured evidence based. Some actual evidence about inmates of German prisons – and about whom is punished will be presented.

Trying to reach the goal of crime prevention on one hand and resocialize inmates on the other hand it is therefore essential to deal with the inmates and their social, psychological and biological determinants in order to design case-specific prison planning and treatment against the background of common models (such as the risk-need-responsivity model according to Andrews & Bonta or the GLM according to Tony Ward). Seen from a criminological perspective the system itself must also be seen critically regarding the recidivism rates and findings, that penal system itself can be an additional aggravating factor to lead a good, crime-free life. This can be challenging for social workers in German prisons that try to ensure clients will not be in a worse situation than before – enhanced by governmental intervention. To ensure the right of resocialization (and treatment) for inmates of German prisons, and to secure neuralgic points and topics, social workers work inside these institutions and cooperate with external institutions to either follow a professional standard and try to improve – or at least not worsen the situation of their clients and involved others.

The lecture focusses social workers' theoretical professional perspective within the practical context of German prison system. After some basic information about the structure of German prison system and its inmates and professionals' teams, there will be some information about challenges, social work is confronted with – and how she is (trying) dealing it.

Keywords: social work, German prisons, actual amnestive data about inmates, structural neuralgic points, solutions of social workers

SOCIAL WORK'S ROLE IN SLOVAK CORRECTIONAL FACILITIES

Dr. Daniel Markovič
Catholic University in Ružomberok
E-mail: daniel.markovic@ku.sk

The present study analyses the current state of penitentiary social work in Slovakia. The focus is on the legislative framework, key tasks and challenges in the context of the resocialization of convicted persons. The position of the social worker as a member of the multidisciplinary team of penitentiary care is examined, as are their cooperative relationships with other professionals within the Prison and Judicial Guard Corps.

Purpose of the message – to discuss the service activities of social workers in prisons in Slovakia and categorizes penitentiary working with convicts after entering prison; working with convicts during their sentence, and solving social problems; working with convicts before release.

The article is of a scientific nature, yet it does not contain own empirical research. Rather, it belongs to the category of theoretical and review studies.

Social workers within Slovak penitentiary institutions fulfil a pivotal role in providing essential support to inmates by addressing their psychological, social, and economic needs. They facilitate the process of inmate rehabilitation and reintegration into society through educational programs, skills development, and the provision of pre- and post-release support. Furthermore, social workers offer counselling and assistance in addressing issues such as substance abuse, mental disorders, and difficulties with social reintegration. In addition, they provide support to inmates in navigating legal processes and accessing social services in the period post-incarceration. Collaborations with various professionals, including psychologists, probation officers, and law enforcement officials, are integral to the development of a holistic, multifaceted approach to inmate rehabilitation.

Keywords: penitentiary social work, resocialization of convicts.

SOCIALINIS DARBUOTOJAS BAUSMIŲ VYKDYMO SISTEMOJE – PROFESINIO TAPATUMO KLAUSIMAS

Dr. Neringa Kurapkaitienė
Mykolo Romerio universitetas, VŠĮ Supervizijos institutas
El. p. neringa.kurapkaitiene@gmail.com

Supervizorius Artūras Malinauskas
VŠĮ Kitokie projektai partneris
El. p. supervizorius@yahoo.de

Pranešimo ištakos – 2 metus trunkančios supervizijos socialiniams darbuotojams, dirbantiems bausmių vykdymo sistemoje. Per šį laikotarpį supervizijose dalyvavo daugiau nei 50 socialinių darbuotojų nuo itin ilgai dirbusių kalėjimų sistemoje iki ką tik įsidarbinusių. 6 supervizijų grupės daugumą mėnesį vyko Kauno ir Vilniaus miestuose, į kuriuos susirinkdavo socialiniai darbuotojai iš kalėjimų visoje Lietuvoje. Pirmais ir antrais supervizijų metais supervizijų dalyviai vertino supervizijos teikiamą naudą ir reikšmingas patirtis.

Pranešimo tikslas – pristatyti kaip supervizijos pasitarnavo socialinių darbuotojų profesijos skleidimuisi kalėjimuose ir su kokiais sunkumais susidūrė kasdienybėje.

Remiantis B. Jäger (2015) kalėjimas yra vadinamoji totalinė institucija, kuriai būdinga, kad visi gyvenimo klausimai sprendžiami toje pačioje vietoje ir yra pavaldūs vienai institucijai; su visais įstaigos nariais elgiamasi vienodai ir jie viską išgyvena vienoje bendruomenėje; kasdienybė vyksta pagal iš anksto nustatytą struktūrą, kurią detalai įformina organizacijoje skirtingas funkcijas atliekantys darbuotojai; veikla yra prižiūrima ir vykdoma pagal planą, kuris tarnauja organizacijos tikslams pasiekti. Remiantis šiais bruožais labiausiai atsiskleidęs socialinių darbuotojų tapatumo klausimas supervizijų procesuose aptariamas pasitelkiant girnų metaforą. Į „giras“ socialiniai darbuotojai lengviau patenka, jei „neišsiaiškina nesąmoningų profesijos pasirinkimo motyvų“ (Möler 1997). Girnos atspindi trintį tarp skirtingų vaidmenų kasdienėje jų tarpusavio sąveikoje ir atskleidžia įtampą tarp noro pritapti prie kitų vaidmenų ir išlaikyti socialinio darbuotojo autentiškumą. Kita socialinio darbuotojo vaidmens tapatumo gija – santykis su nuteistaisiais. Šioje tapatumo perspektyvoje pranešimo metu įsigilinsime į santykio su klientais kūrimą ir tinkamos prieigos ieškojimą tarp aptarnavimo, kontroliavimo ir ugdymo. Panašu, kad socialinio darbuotojo vaidmeniui kintant Lietuvoje, kismas liečia bausmių vykdymo sistemą ir atveria vaidmens kūrimo ambicijas bei iššūkius.

Raktiniai žodžiai: supervizija, socialinis darbuotojas, socialinio darbuotojo vaidmuo.

Literatūra

1. Jäger, B. (2015). Supervision mit Mitarbeitern des allgemeinen Vollzugsdienstes einer Haftanstalt. Gesprächspsychotherapie und Personzentrierte Beratung, 3(15), 163 –168.
  2. Möler, M. H. (1997). Supervision im Gefängnis als totaler Institution. Organisationsberatung – Supervision – Clinical Management, Heft 1, 25 –41.
- Prieiga per internetą: <https://kobra.uni-kassel.de/items/b6bfb87d-4ed0-4b84-8d39-6edde65b3075>

SOCIALINIO DARBO SU SUIMTAISIAIS ORGANIZAVIMAS LIETUVOS KALĖJIMUOSE

Agata Krikun
Lietuvos kalėjimų tarnybos Vilniaus kalėjimas
El. p. agata.krikun@kalejimai.lt

Gytė Kapočiūtė
Lietuvos kalėjimų tarnybos Pravieniškių 2-asis kalėjimas
El. p. gyte.kapociute@kalejimai.lt

Asmens izoliacija kalėjime sukuria specifines socialines, psichologines ir teises problemas, kurios reikalauja kvalifikuotos pagalbos. Suimtųjų atskyrimas nuo visuomenės dažnai lemia stigmatizaciją ir socialinės atskirties didėjimą, sukuria prielaidas darbo netekimui, šeiminių bei socialinių ryšių silpnėjimui arba net visiškam jų nutrūkimui. Be tinkamai organizuojamo socialinio darbo šie asmenys dažniau linkę pakartotinai nusikalsti, o tai rodo socialinio darbo su jais būtinybę.

Pagal Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus 2024 m. gruodžio 5 d. Nr. V-1022 įsakymą „Dėl suimtųjų ir nuteistųjų pristatymo bei jų paskyrimo į kalėjimus sąrašo patvirtinimo“, šiuo metu suėmimą vykdo penki Lietuvos kalėjimai. Statistiniai duomenys (Oficialios statistikos portalas, 2024) rodo, kad 2023 m. Lietuvos įkalinimo įstaigoje buvo užfiksuoti 538 suimtieji, laukiantys teismo nuosprendžio. Siekiant suteikti socialinę pagalbą suimtiesiems, Lietuvos kalėjimų tarnyboje nuo 2023 m. yra numatytos penkios socialinio darbuotojo pareigybės darbui su suimtaisiais, tačiau šiuo metu yra užimtos tik dvi iš jų. Socialinio darbo sritis dirbant su suimtaisiais yra nauja ir mažai žinoma visuomenėje. Todėl šiame pranešime bus pristatomas socialinio darbo organizavimas Lietuvos kalėjimų tarnyboje iš teigiamų ir neigiamų perspektyvų.

Pranešimo tikslas – apžvelgti organizuojamą socialinio darbo veiklą suimtiesiems.

Empirinio tyrimo „Pokyčių įgyvendinimo vaidmuo Lietuvos kalėjimų Resocializacijos skyriaus mikroklimatui“ duomenys buvo renkami 2024 metais, taikant pusiau struktūruotą interviu duomenų rinkimo metodą. Tyrimo imtį sudarė 12 informantų, atrinktų mišriu būdu, derinant kriterinę ir „sniego gniūžtės“ atranką.

Kai socialinis darbas su suimtaisiais startavo kalėjimuose, Lietuvos kalėjimų tarnyboje taip pat vyko reforma. Darytina prielaida, kad darbuotojų trūkumas ar pavėluotas suimtųjų problemų sprendimas gali būti jaučiamas dėl įvairių priežasčių: tai sietina ir su reformos ypatumais, pokyčių gausa tuo pačiu metu, vyraujančiu mikroklimatu komandoje ir pan.

Tyrimo rezultatai rodo, kad didžioji dalis Lietuvos kalėjimų Resocializacijos skyrių darbuotojų pokyčių įgyvendinimo metu patyrė toksišką darbo aplinką, kuri paskatino darbuotojus išeiti iš darbo, nežinomybės, abejingumo, atmetimo, sunkumo, baimės, streso, nerimo įtampos, pykčio emocijas, nepateisintų lūkesčių ar net perdegimo jausmus ir kt. Šie sunkumai rodo, kaip įgyvendinami pokyčiai ir darbo aplinka paveikia socialinio darbo su suimtaisiais organizavimo procesą ir kokybę.

Raktiniai žodžiai: suimtieji, socialinis darbas, kalėjimai, pokyčiai.

Literatūra

1. Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus 2024 m. gruodžio 5 d. Nr. V-1022 įsakymas „Dėl suimtųjų ir nuteistųjų pristatymo bei jų paskyrimo į kalėjimus sąrašo patvirtinimo“.

Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/2986c4d2b34811efbb3fe9794b4a33e2?jfwid=-1cele9e0jk>

2. Oficialiosios statistikos portalas (2024). Įkalintųjų laisvės atėmimo įstaigose skaičius metų pabaigoje. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S3R231#/>.

3. Kalėjimų resocializacijos skyriaus socialinio darbuotojo pareigybės aprašymas (2023). Lietuvos kalėjimų tarnyba

4. Krikun, A. (2024). Pokyčių įgyvendinimo vaidmuo Lietuvos kalėjimų resocializacijos skyrių mikroklimatui: magistro baigiamasis darbas. Mykolo Romerio universitetas

LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ ATLIKUSIŲ ASMENŲ RESOCIALIZACIJOS PRIELAIIDOS SAVIVALDYBĖSE

Dr. Tautvydas Vencius
Vilniaus universitetas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
El. p. tautvydas.vencius@fsf.vu.lt

Sakalausko ir kt. (2019) teigimu, „resocializacijos ir socialinės integracijos galimybės įkalinimo įstaigose dažniausiai yra labai skurdžios“ (p. 33). Būtent todėl svarbus įvairių kitų įstaigų ir organizacijų vaidmuo, įsitraukiant į resocializacijos procesą. „Resocializacija suvokiama kaip procesas, kuriame žmogus (naujai) mokosi gyventi visuomenėje“ (ten pat, p. 28). Ypač reikšmingu tampa metas, kai asmens bausmės atlikimo laikas baigiasi ir jis rengiamas grįžimui į laisvę. Taigi, keliamas klausimas kaip į resocializacijos procesą įsitraukia savivaldybės ir jų įstaigos, kurių vaidmuo šiuo momentu yra ypač svarbus. Manytina, kad veiksmingiausia pagalba ir poreikių patenkinimas gali būti tik tada, kai atsakingi savivaldybės įstaigų ar kitų organizacijų specialistai užmezga santykį su asmeniu prieš jam paliekant laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietą bei lydi jį toliau laisvėje.

Pranešimo tikslas – aptarti laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų resocializacijos praktikas ir iššūkius savivaldybėse.

Tyrimo duomenų rinkimas atliktas dviem etapais. Visų pirma analizuojami savivaldybių pateikiami statistiniai duomenys apie „iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietos paleidžiamų (paleistų) asmenų socialinės integracijos tvarkos aprašo“ įgyvendinimą, kuriais atskleidžiama dažniausiai savivaldybės administracijos ir kitų organizacijų teikiama pagalba bei paslaugos. Antrame etape 2023 m. atlikta visų Lietuvos savivaldybių administracijų apklausa apie praktinę darbo su iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietos paleidžiamais (paleistais) asmenimis patirtį.

Tyrimo rezultatai rodo, kad savivaldybių darbuotojai vis dar gana retai užmezga ryšius su asmenimis jiems dar esant laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietoje. Nedažnai pasinaudojama galimybe tokį ryšį užmegzti nuotolinių konsultacijų būdu. Nors savivaldybių darbuotojai mano, kad socialinių paslaugų ir pagalbos spektras šiems asmenims yra pakankamas, tačiau jų nuomone svarbu, kad paleidžiami asmenys rodytų daugiau iniciatyvos ir norėtų jomis naudotis. Dažniausiai asmenims suteikiamos piniginės paramos priemonės, ypač savivaldybių mokamos vienkartinės pašalpos iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleistiems asmenims, tačiau teikiant šią paramą neretai nepavyksta užmegzti kontakto dėl kitų galimai reikalingų paslaugų.

Raktiniai žodžiai: resocializacija, savivaldybės, socialinė integracija.

Literatūra

1. Sakalauskas, G., Jarutienė, L., Kalpokas, V. ir Vaičiūnienė, R. (2019). Kalinimo sąlygos ir kalinių socialinės integracijos prielaidos. Vilnius: Žara.

ASMENU, ATLIKUSIŲ LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ, INTEGRACIJOS KLAIPĖDOS MIESTE SUNKUMAI SOCIALINIO DARBUOTOJO POŽIŪRIU

Vaida Pučkoriūtė
BĮ Klaipėdos miesto nakvynės namai
El. p. vaida.puckoriute@nakvynesnamai.lt

Asmenys, atlikę laisvės atėmimo bausmę, siekdami integruotis susiduria su įvairiais sunkumais. Jų integracija Klaipėdos mieste kelia daug iššūkių. Svarbų vaidmenį šiame procese atlieka socialinis darbuotojas, tačiau taipogi susiduria problemomis ir sunkumais teikiant pagalbą. Aktyvus socialinio darbo reikalauja ir „iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleidžiamų (paleistų) asmenų socialinės integracijos aprašo“ antro etapo įgyvendinimas.

Efektyvi asmenų, atlikusių laisvės atėmimo bausmę integracija svarbi visiems – padeda mažinti socialinę atskirtį, stiprina socialinio saugumo jausmą, taip pat mažina pakartotinio nusikalstamumo tikimybę. Socialiniai darbuotojai yra vieni iš pagrindinių šio proceso dalyvių, todėl, siekiant geresnių asmenų, atlikusių laisvės atėmimo bausmę, integracijos rezultatų, svarbu atskleisti jiems kylančius iššūkius ir ieškoti jų sprendimo būdų.

Pranešimo tikslas – atskleisti socialinių darbuotojų patiriamus sunkumus, siekiant sklandžios asmenų, atlikusių laisvės atėmimo bausmę, integracijos.

Siekiant išryškinti pagrindines integracijos problemas tyrimo duomenų rinkimui ir analizei pasirinkta kokybinio tyrimo prieiga. Analizuoti socialinių darbuotojų intervizijų, refleksijų bei metinių ataskaitų duomenys.

Tyrimu atskleista, kad socialinio darbuotojo vaidmuo integracijos procese yra esminis, tačiau socialinis darbuotojas yra nepakankamai įgalintas. Klaipėdos mieste teikiamų socialinių paslaugų įvairovė dažnai nėra orientuota į grįžusius iš laisvės atėmimo vietų, kaip į atskirą rizikos grupę. Socialiniai darbuotojai Klaipėdoje susiduria su stigmatizavimu ir neigiamu visuomenės požiūriu į grįžusius iš laisvės atėmimo vietų asmenis. Nepakankama parama iš aplinkos sukelia iššūkių realių sprendimų, patenkinančių šių asmenų poreikius ir užtikrinančius integracijos sėkmę, paieškoje. Dar viena, tyrimu atskleista asmenų, grįžusių iš laisvės atėmimo vietų integracijos problema, kurią patiria socialiniai darbuotojai – biurokratinis barjeras ir institucinės kliūtys paramos sistemoje. Nevienodai veikiantys institucijų mechanizmai apsunkina ir sulėtina nuoseklų socialinį darbą ir sklandų pagalbos teikimą. Taip pat išryškėjo pokyčių ir papildomų resursų socialiniams darbuotojams poreikis. Įvairių programų kūrimo iniciatyvos gali tapti galimybių plėtros erdve socialiniams darbuotojams ir asmenims, atlikusiems laisvės atėmimo bausmę.

Raktiniai žodžiai: socialinis darbuotojas, integracija, sunkumai, stigmatizacija, socialinės paslaugos, laisvės atėmimo bausmė.

PYKČIO VALDYMO PROGRAMOS TAIKYMO TEORINIAI, PRAKTINIAI IR ORGANIZACINIAI ASPEKTAI

Dr. Vaidas Viršilas

Lietuvos probacijos tarnybos Resocializacijos ir priežiūros skyrius

El. p. vaidas.virsilas@probacija.lt

Pranešime pristatomi elgesio pataisos programos – „Pykčio valdymo programa“ Lietuvos bausmių vykdymo sistemai priklausančiose institucijose (kalėjimuose ir probacijoje) pradėtos vykdyti 2022 metais, įgyvendinat 2014–2021 metų Europos Ekonominės Erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų programos „Teisingumas ir vidaus reikalai“ projektą „Lietuvos bausmių vykdymo sistemos kokybės gerinimas“ taikymo patirtis.

Smurtinio elgesio keitimas yra viena iš aktualių elgesio korekcijos kryptių darbe su teisės pažeidėjais, atliekančiais bausmes už smurtinius teisės pažeidimus ir/ar turinčiais pykčio valdymo problemų. Smurtinio elgesio korekcijos programų taikymas yra viena iš priemonių, siekiant keisti smurtavusių asmenų mąstymo ir elgesio modelį, didinti jų atskaitomybę ir tuo pačiu mažinti pakartotinio smurtinio elgesio riziką. „Pykčio valdymo programa“ – aprobuota grupinė kognityvinė programa, kuri remiasi kognityvine teorija ir motyvaciniais pokalbiais, pradėta taikyti Lietuvos kalėjimuose ir probacijoje.

Pranešimo tikslas – pristatyti „Pykčio valdymo programos“ taikymo teorinius, praktinius ir organizacinius aspektus Lietuvos kalėjimuose ir probacijoje.

Mokslinės literatūros ir dokumentų analizė atskleidė, kad „Pykčio valdymo programa“ mokliškai pagrįsta, aiški, struktūruota ir pritaikoma praktiškai. Teigtina, kad programos vedėjai kompetentingi, turintys reikiamą parengimą ir teigiamai vertinami programos dalyvių. Taip pat programos dalyviai teigiamai vertina programos turinį ir poveikį. Programa aprobuota taikymui teisės pažeidėjų resocializacijos procese, todėl programos plėtros poreikis skirtingose įstaigose yra netolygus.

Raktiniai žodžiai: smurtinio elgesio keitimas, pykčio valdymo programa, programos aprobavimas.

SOCIALINIS DARBAS – RESOCIALIZACIJOS PROCESO DALIS: PRAKTINIAI VEIKLOS ASPEKTAI

Dalia Griūnaitė

Lietuvos kalėjimų tarnybos Marijampolės kalėjimas

El. p. dalia.griunaite@kalejimai.lt

Pastaruoju metu vis dažniau atkreipiamas dėmesys į visų visuomenės narių gerovės kūrimą, todėl yra diskutuojama apie atliekančių bausmę asmenų gyvenimo sąlygas, galimybes vėl tapti pilnaverčiu sociumo nariu. Vien nuteistojo izoliavimas dažniausiai neigiamai paveikia jo socializaciją. Atlikęs bausmę toks asmuo neretai sunkiai pritampa laisvėje. Todėl įgyvendinant bausmių vykdymo sistemos reformą, siekiama tobulinti resocializacijos procesą, kurio svarbia dalimi pripažįstamas ir socialinis darbas. Pagal „Nuteistųjų laisvės atėmimo bausme resocializacijos reformos Lietuvoje koncepciją“, patvirtintą Lietuvos kalėjimo departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2021 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. V-5, socialinis darbuotojas priklauso socialinio darbo ir psichologinės intervencijos komandai ir turi pagrindinį tikslą – pasitelkdamas įvairius metodus ir priemones „pozityvia linkme keisti nuteistųjų gyvenimo laisvėje perspektyvą“ (17 punktą). Svarbu, kad šis procesas būtų kokybiškas ir efektyvus, tam, kad bausmę atlikę asmenys galėtų pilnavertiškai įsijungti į bendruomenės, kurioje po įkalinimo apsisotja, veiklas bei vėl būti pilnateisiu ir lygiaverčiu jos nariu. Kadangi resocializacija yra visą gyvenimą vykstančio socializacijos proceso dalis, efektyvus bendras specialistų ir nuteistųjų veikimas daro įtaką ne tik bausmę atliekančiojo gyvenimui, bet ir jo aplinkai bei visai visuomenei. Siekiant efektyvios resocializacijos, reikia kryptingai ir tikslingai teikti nuteistųjų poreikius atitinkančias kokybiškas paslaugas, o tai įgyvendinant praktiškai kalėjimo socialinis darbuotojas kasdieniniame darbe neretai susiduria su iššūkiais.

Pranešimo tikslas – pristatyti socialinio darbo resocializacijos procese praktinius aspektus, remiantis socialinių darbuotojų požiūriu į jų veiklos specifiką.

Pranešime pristatoma socialinio darbuotojo veiklos specifika dirbant su kalėjime atliekančiais laisvės atėmimo bausmę asmenimis, aptariami praktiniai socialinio darbo aspektai. Tyrimo duomenys gauti atlikus Lietuvos kalėjimų tarnyboje dirbančių socialinių darbuotojų apklausą raštu, pateikiant jiems atvirus klausimus. Tyrimo duomenys atskleidžia Lietuvos kalėjimų tarnybos socialinių darbuotojų požiūrį į socialiniame darbe kylančius iššūkius, problemas, teikiamas paslaugas, visų resocializacijos proceso dalyvių bendradarbiavimą. Kokybinė gautų duomenų turinio analizė išryškino, jog daugiausiai iššūkių socialiniams darbuotojams kyla, kai klientams trūksta motyvacijos keistis, o tai lemia ir mažėjančių pačių darbuotojų motyvaciją darbei. Didėjantis darbo krūvis ir platus sprendžiamų problemų bei teikiamų paslaugų spektras, ne visada veiklos pobūdį suprantantys kolegos įtakoja specialistų emocinę gerovę, didina perdegimo tikimybę.

Kartu socialiniai darbuotojai jaučia nuteistųjų pagarbą, akcentuoja galimybę per įvairias paslaugas klientams gauti reikiamą pagalbą, mini aktyvų dalyvavimą gerinant esamą nuteistųjų situaciją, skatinant ir ugdant elgesio pokyčius. Tai leidžia daryti prielaidą, kad nepaisant kylančių iššūkių, socialinis darbas kalėjimuose tampa svarbia resocializacijos proceso dalimi.

Raktiniai žodžiai: socialinis darbas, kalėjimai, resocializacija.

SOCIALINIS DARBAS SU NUTEISTUOJU ŠEIMINĖS SISTEMOS KONTEKSTE

Lina Peniak

Mokymų programos „Socialinis darbas su nuteistuoju ir jo šeima, taikant
meninio pobūdžio priemones“ rengėja
El. p. lina.peniak@gmail.com

Reikšmingas ir nuteistųjų padėtį gerokai apsunkinantis veiksnys – socialinių ryšių praradimas, vidinis nerimas ir baimė galutinai prarasti bet kokius ryšius su išoriniu pasauliu (Sakalauskas, 2017). Komunikacija ir socialinių ryšių atkūrimas bei stiprinimas ne tik su šeimos nariais, bet ir kitais artimaisiais prisideda prie pasirengimo išeiti į laisvę. Gerybaitės (2022) teigimu, darbuotojai, dirbantys kalėjimuose, pasisako, kad būtų svarbu į resocializacijos procesą įtraukti priemonę darbui su nuteistojo šeima. Siekiant stiprinti nuteistųjų ryšius su jų artimaisiais, Lietuvos kalėjimų tarnyba per 2023 m. bei 2024 m. pirmą ketvirtį ėmėsi iniciatyvų ir socialinius darbuotojus, dirbančius kalėjimų Resocializacijos skyriuose apmokė socialinio darbo su nuteistuoju ir jo šeima technikų.

Atsižvelgiant į tai, kad socialinio darbo su nuteistuoju ir jo šeima technikų taikymas yra ganėtinai nauja Lietuvos kalėjimų tarnybos praktika, o ryšių su artimaisiais atkūrimas ir palaikymas yra reikšmingas nuteistųjų resocializacijos veiksnys, ypatingai svarbu nagrinėti socialinio darbo su nuteistuoju ir jo šeima technikų naudą resocializacijos procese ir numatyti galimas šių technikų tobulinimo perspektyvas.

Pranešimo tikslas – pristatyti socialinio darbo su nuteistuoju ir jo šeima technikų taikymo ypatumus.

Tyrimas atliktas dviem etapais: pirmame analizuoti Lietuvos kalėjimų tarnybos pateikiami duomenys apie socialinio darbo su nuteistuoju ir jo šeima technikų taikymą, antrame atlikta Lietuvos kalėjimuose dirbančių vyriausiųjų socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų anketinė apklausa apie praktinius darbo su nuteistuoju ir jo šeima technikų taikymo aspektus. Surinkti duomenys analizuojami taikant tarpgrupinį palyginimą ir koreliacinę analizę. Taip pat taikomi papildomi kokybiniai turinio analizės metodai atviriems klausimams.

Tyrimo rezultatai rodo, jog socialinio darbo su nuteistuoju ir jo šeima technikos taikytos daugiau nei su 200 nuteistųjų. Technikos leidžia socialiniams darbuotojams surinkti papildomus duomenis apie nuteistąjį ir jo šeimines aplinką, motyvuoti ir kurti glaudesnę santykį su nuteistuoju.

Technikos padeda tiksliau identifikuoti nuteistojo ne tik dabartinę šeiminių situaciją, bet ir apžvelgti jos dinamiką, dominuojantį emocinį foną, konfliktinius taškus bei galimus pagalbos aspektus išorėje. Stebimas aiškesnis nuteistųjų šeiminių situacijos suvokimas bei dalinis šeiminių sistemos narių įsitraukimas.

Raktiniai žodžiai: socialinio darbo su šeima metodas, nuteistieji, šeima, technikos.

Literatūra

1. Sakalauskas, G. (2017). (Re)Socializaciją skatinantis įkalinimas? Bausmių taikymo ir vykdymo tarptautinis palyginimas, tendencijos ir perspektyvos Lietuvoje. Recenzuotų mokslinių straipsnių rinkinys, 159-180.

Prieiga per internetą: <https://teise.org/wp-content/uploads/2017/11/Bausmiu-tendencijos-ir-perspektyvos-2017.pdf>.

2. Gerybaitė, G. (2022). Asmenų, atliekančių laisvės atėmimo bausmę, socialinė reabilitacija pusiaukelės namuose iš profesionalo perspektyvos. Socialinis darbas. Patirtis ir metodai, 29(1), 105-136.

Prieiga per internetą: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/SWEM/article/view/4239>

STUDENTŲ NUOSTATOS APIE LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ ATLIEKANČIUS ASMENIS

Svajonė Rainienė
Mykolo Romerio universiteto Sūduvos akademija
El. p. svajone.rainiene@mruni.eu

Darbas su pažeidžiamų grupių asmenimis yra socialinio darbo pagrindas. Šiai grupei priklauso ir asmenys, atliekantys laisvės atėmimo bausmę. Socialiniai darbuotojai, kurių turimos nuostatos gali lemti pagalbos veiksmingumą, efektyvumą bei prieinamumą gali būti identifikuojami kaip pagalbos išteklių bendruomenėje. Pats įkalinimo faktas gali lemti atskirtį ne tik atliekant bausmę, bet ir išėjus į laisvę (Norvaišytė, 2024; Meyers ir kt., 2017). Socialinio darbo, kaip tarpusavio santykiu tarp pagalbos teikėjo ir gavėjo grįstos profesinės veiklos, sėkmė priklauso nuo abiejų pusių nuostatų (ne)turėjimo, artumo ir atstumo tarp šalių santykio, profesinių vaidmenų ir asmeninės patirties sąveikos (Jakob ir kt., 2023). Pagalbos teikimą, ryšio su pagalbos gavėju kūrimą, profesinius pasirinkimus gali paveikti išankstinių nuostatų formavimas (Kavaliauskienė ir Nikolajenko, 2017). Nuostatų formavimasis laisvės atėmimo bausmę atliekančių asmenų atžvilgiu Lietuvoje nėra plačiai nagrinėtas, tačiau aktualus siekiant veiksmingos socialinių darbuotojų profesinės veiklos.

Pranešimo tikslas – pristatyti socialinio darbo studentų nuostatas apie laisvės atėmimo bausmę atliekančius asmenis bei galimą įsitikinimų įtaką socialinių paslaugų teikimui.

Tyrimas atliktas pasitelkiant focus grupės metodą kaip priemonę, leidžiančią gauti įžvalgų apie grupės dalyvių nuostatas bei įsitikinimus. Tyrime dalyvavo 29 Mykolo Romerio universiteto Sūduvos akademijos socialinio darbo studentai. Tyrimo metu suformuotos 3 focus grupės. Dalyvių atranka tikslinė, juos vienijantis kriterijus – profesinio bakalauro socialinio darbo studijos. Tyrimo metu apibrėžtas laisvės atėmimo bausmę atliekančio asmens socialinis portretas, nuostatų susiformavimą lėmę veiksniai, profesinių santykių galimybės. Tai pirminis tyrimas, atskleidžiantis studentų nuostatas apie laisvės atėmimo bausmę atliekančius asmenis, jų formavimosi prielaidas. Gilesnei šių reiškinių analizei būtini tolimesni tyrimai.

Socialinio darbo studentų nuostatos laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų atžvilgiu yra teigiamos, jie juos identifikuoja kaip socialinių paslaugų gavėjus, aiškiai apibrėžia savo profesinį vaidmenį pagalbos procese. Bendravimo ir bendradarbiavimo galimybių priklausytų nuo individualių laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų savybių, ankstesnės studentų patirties, viešoje erdvėje analizuotų situacijų ir istorijų. Pozityvesnis požiūris į laisvės atėmimo bausmę atlikusį asmenį formuojasi profesinėje srityje (asmuo kaip pagalbos gavėjas), tačiau abejojama dėl bendravimo ir bendradarbiavimo galimybių kitose gyvenimo srityse.

Atsargiau galimybes dirbti su šia tiksline grupe vertina studentai, kurie neturi asmeninės patirties bendravimo su laisvės atėmimo bausmę atliekančiais asmenimis. Jų nuostatų susiformavimą lemia viešai skelbiama informacija, televizijos laidos ir pan., kuri dažniausiai turi negatyvų atspalvį.

Raktiniai žodžiai: nuostatos, socialiniai darbuotojai, laisvės atėmimo bausmę atliekantys asmenys.

Literatūra

1. Jakob, M., Jukschat, N., & Leistner, A. (2023). The paradoxes of social work in a securitised setting: the example of prevention and radicalisation in German prisons. *International Journal of Social Pedagogy*, 12(1). Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.14324/111.444.ijsp.2023.v12.x.003>.
2. Kavaliauskienė, V., & Nikolajenko, E. (2017). Nuostatos kaip socialinio darbuotojo profesinės veiklos motyvaciją skatinantis veiksnys. *Tiltai*, 77(2), 41–52. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.15181/tbb.v77i2.1602>.
3. Meyers, T. J., Wright, K. A., Young, J. T., & Tasca, M. (2017). Social support from outside the walls: Examining the role of relationship dynamics among inmates and visitors. *Journal of Criminal Justice*, 52, 57–67. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2017.07.012>.
4. Norvaišytė, G. (2024). Laisvės atėmimo bausmės vykdymo moterims problematika ir lygtinio paleidimo taikymas. *Vilnius University Open Series*, 576–596. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.15388/lbjt.2024.25>.

SOCIALINIS DARBAS SU ASMENIMIS, ATLIEKANČIAIS LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĖ: PROFESIJOS
SVARBA, RAIDA IR ATEITIES PERSPEKTYVOS

Išduotas (-i) ISBN: ISBN 978-609-488-105-3 (Leidinio forma: Elektroninis - PDF)